

kommer ikke igen, og den nuværende Tilstand kan ikke opretholdes, og det vil da efter min Overbevisning helt og holdent afhænge af Overklassens Stilling, hvorvidt den Omformning af Samfundet, som maa komme, skal ske paa en fredelig eller en voldsom Maade.

Jeg tager det her foreliggende Forslag med de Mangler, jeg finder i det, som Bevis for, at den høje Regering og Mænd i alle Partier i Danmark erkender, at der bør gøres noget, og er villige til at skabe en bedre Tilstand end den, der hersker i Øjeblikket, og jeg mener, det er et Forslag, som man ikke fra Arbejderklassens Side kan skyde fra sig og sige: Det er for lidt. Tværtimod, jeg mener, vi skal tage det som en Indrømmelse og søge at faa det forbedret, forsaavidt dette er gørligt. Da vi for 4 Aar siden fremlagde vort Forslag i Rigsdagen om Undersøgelse af Trust- og Monopolspørgsmaalet, gav jeg en udførlig Skildring af vore monopolagtige Bedrivers Virksomhed, baade Bankernes og Sukkerfabrikkernes, Gødningsfabrikkernes, Oliefabrikkernes, Bryggeriernes og mange andre Virksomheders hele Liv, en udførlig Skildring af deres Kapital, deres Produktion, deres Udbytte og Antallet af de af dem beskæftigede Arbejdere, kort sagt en Skildring af, hvorledes den moderne Storindustri og den moderne Storhandel arbejder og virker, og jeg finder ingen Anledning til i Dag at gentage alt, hvad jeg udtalte ved den Lejlighed, thi Forholdene er jo i Dag i alt væsentligt som den Gang. Kun maa jeg fremhæve, at den Maade, hvorpaa Forholdene yderligere har udviklet sig, efter min Mening tjener til Støtte for Gennemførelsen af den Kontrol og den Socialisering, som vort Parti kræver.

Hvad nu det foreliggende Forslag angaar, vil jeg erkende, at den ganske bestemte Opgave, der i Afviklingslovens § 11 blev stillet Den overordentlige Kommission, er løst i Forslaget paa en Maade, som jeg kan anerkende, i Overensstemmelse med de Bestemmelser, der blev givet i den nævnte Paragraf. Desværre blev Opgaven for Den overordentlige Kommission efter min Mening givet alt for begrænset i denne § 11, thi efter min Mening er det ikke en udpræget Trustlov, vi særlig trænger til. Derimod trænger vi efter min Opfattelse til en grundig og alvorlig Kontrol med Erhvervslivet i al Almindelighed, og vi ønsker, at der skal skabes et Raad, som har den Opgave at følge Erhvervslivets hele Udvikling, ikke blot for at paataale

Misbrug, men ogsaa for at gennemføre Foranstaltninger, som kan være til Gavn for Industrien. Vort Parti er jo ikke et Parti, der specielt er imod de store Sammenslutninger, tværtimod; fra vor Side erkender man, at jo større Organisationsmulighed der kan naas indenfor Industri og Handel, des bedre fremmes Produktionen, og vi ønsker ikke, der skal lægges særlige Hindringer i Vejen for en Virksomhed, fordi den er blevet stor. Tværtimod: forsaavidt de store Virksomheder dokumenterer, at de fabrikkerer deres Varer billigere og sælger dem billigere i Landet end de smaa Virksomheder, forekommer det os, at de fortjener Anerkendelse i Stedet for at blive straffet og blive sat under et særligt Tilsyn. Det er fortalt mig, og det er vist rigtigt nok, at en enkelt stor Virksomhed her i Landet, som øver dominerende Indflydelse i sit Fag, kan fremstille sine Varer betydeligt billigere end en mindre Virksomhed i samme Fag, og jeg mener, at den store Virksomhed har en samfundsgavnlig Betydning. Netop derfor forekommer det mig, at Lovforslaget ikke i saa udpræget Grad, som det er, burde være vendt mod Monopoler og Truste, men kun mod de Udskejelser, der bliver begaaet af saadanne store Selskaber.

Jeg tror ikke, at det foreliggende Lovforslag vil tilfredsstille Arbejderklassen, saaledes som dens Tanker og Forventninger i dette Øjeblik er spændte, men at der maa mere til. Jeg tror, det bliver nødvendigt, hvis man vil skabe bedre Forhold paa Arbejdsmarkedet, mere Ro i Samfundet, mere Arbejdsfred og større Produktion, at supplere dette Lovforslag med et andet Lovforslag, saaledes at Arbejderne paa en eller anden Maade ogsaa faar Indflydelse paa selve Virksomhedernes Ledelse. Det er vist noget, der bekræfter sig i alle Livets Forhold, at naar man giver Mennesker Indflydelse og Ansvar, lægger de ogsaa større Villie og Energi i Arbejdet. Hidtil har det været saaledes, at Arbejdsgiverne har været ene om at ordne Forholdene, ene om at bestemme paa Arbejdspladserne. Det har ikke ført til noget særlig godt Forhold. Det Parti, jeg tilhører, har derfor under Overvejelse at udarbejde et Lovforslag, der kunde fremtræde som et Slags Supplement til det foreliggende Lovforslag, et Lovforslag, som gav Arbejderne Medbestemmelsesret — hvor stor, derom vil man altid kunne forhandle —, men altsaa en Medbestemmelsesret i visse Forhold vedrørende hele Arbejdets Ord-